

İNTERNET GAZETECİLİĞİNDE BİLGİ KİRLİLİĞİ SORUNU

Hakan YÜKSEL *

ÖZET

Küreselleşen dünyada her alanda olduğu gibi dördüncü kuvvet olarak tanımlanan medya alanında da değişim ihtiyacı gözlemlenmiştir. Bu değişimin öncüsü olan yeni medya ile birlikte internet, hayatın her alanına girerek hızı ve güncelliği başta olmak üzere tüm pratikliklerini kitleye sunmuştur. Medya alanında da bu avantajlı yapısıyla tercih sebebi olan internet mecrası gazetecilik boyutunda ise denetimsiz ve yoğun katılımcı yapısı itibariyle bilgi kirliliğine zemin hazırlamıştır.

Bu bağlamda internet gazeteciliğindeki bilgi kirliliği sorununu konu edinen çalışmada yaşanan bilgi kirliliğinin alt nedenlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda literatür kısmı için genel tarama modeline müracaat edilmiş ve bununla birlikte internetteki haber metinleri değerlendirmeye alınarak örnek haberlerin yeni medyadaki sunumları tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Kirliliği, İnternet Gazeteciliği, Yeni Medya

ABSTRACT

As with all areas identified in a globalized world the need for change has been observed in the field as the fourth power of media. This change is the pioneer of the Internet along with the new media, especially in all areas of life by entering the speed and timeliness of all practises presented the audience. The reason it is advantageous to choose the structure of the media in the field of journalism, the size of the uncontrolled and intensive participatory structure of the Internet as medium of information, prepared the ground for pollution.

In this context, focusing on the problem of information pollution internet journalism study aimed to elucidate the causes lower pollution in the information. For this purpose, has been applied to general screening model for some of the literature and texts, however, were evaluated on the example of the news reports on the internet are discussed presentations of the new media.

Key Words: Knowledge Pollution, İnternet Journalism, New Media

* Öğr. Gör. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO, E-Mail: hakanyuksel@kafkas.edu.tr

GİRİŞ

Enformasyon bombardımanının küreselleşen dünyada her alanda olduğu gibi medya organları aracılığıyla kitleleri etki altına aldığı gerçeği ile yaşamaktayız. Bu doğrultuda veri yığınları yüzeysel olarak sunulmaktadır. 500 milyon civarında web sitesinin olduğu internet alanında paylaşılan bilginin potansiyelini düşünmek bilgi kirliliğine giden süreci daha iyi kavrama açısından yön göstericidir. Öyle ki hızı ve güncelliği başta olmak üzere birçok avantajıyla geleneksel medyaya nazaran daha fazla tercih edilen yeni medya araçları bu bilgi yoğunluğunun dezavantajlı durumuna da katlanmak vaziyetindedir. Nitekim editoryal denetimin olmamasından dolayı ortadaki devasa bilgi çöplüğünden doğru bilgileri ayıklamak oldukça güçtür.

Böylece bilgi çağı olarak adlandırılan günümüz dünyasında bilgidен kaçışa zemin hazırlayan bir süreç söz konusudur. İzleyici-dinleyici-okuyucu konumundan kullanıcı ve katılımcı konumuna gelen kitleler kaynağı belirsiz bilgi yığını içerisinde tercih kaymasına doğru gitmektedir. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma seçeneği diğer teknolojik pratikliklere kıyasla daha uygun görülmeğe başlanmaktadır. Bu süreçte bilgi kirliliğini doğuran siyasi, ekonomik ve diğer çıkar odaklı alanlarla da mücadele edilmesi söz konusudur. Toplumu sosyal, ekonomik ve psikolojik olarak doğrudan etkileyen bu olgu bireylerde de kalıcı tahribatlar oluşturma potansiyeline sahiptir. Örneğin magazin adı altında reyting kaygısıyla ortaya atılan asparagas haberlerde bizzat haber içeriğinin muhatabı olan bireyleri uzun vadede sıkıntılı bir periyota sokma durumu vardır. Hukuki yaptırımların caydırıcı olmaması münasebetiyle bu haberlerin önünün alınamaması da ayrı bir tartışma başlığıdır. Geleneksel medya araçlarında böyle durumlarda en azından karşıdaki kurumu muhatap alabilirken internet gazeteciliğinde ise çeşitli kod adlarıyla siber mücadeleye girilmekte ve ne yazık ki sonuç alınmamaktadır. Üstelik vatandaş gazeteciliği de isteyerek ya da istemeden bu bilgi kirliliğine ön ayak olmakta ve özellikle bir kısım blog yazarları asılsız haberlerin hızlı yayılmasında aracı konumuna gelmektedir.

Bu kapsamda bilgi kirliliği hızla yayılmaya devam ederek kimi zaman toplumda çok büyük yankı uyandırıp günlerce gündemi meşgul etmekte kimi zaman ise daha kısa geçişlerle sadece muhataplarını güç durumda bırakmaktadır. Çalışmada da bilgi kirliliğinin alt nedenleri üzerinde durularak en etkin olduğu alan olarak bilinen internet ortamındaki sunumu internet gazeteciliği bağlamında değerlendirilmiş ve örnekler doğrultusunda tartışılmıştır.

1.BİLGİ KİRLİLİĞİ

Bilgi nedir sorusunu sorduğumuzda genel olarak felsefi bakış açısıyla konuya yaklaşıldığını söylemek mümkündür. Nitekim en nihayetinde bilginin tanımı da bir bilgidir kanaatine ulaştığımızda bu kavram ile ilgili yoğun altyapının var olduğu da yadsınamaz bir realite olarak karşımıza çıkmaktadır. Öyle ki literatürde kavramla ilgili ifade tartışması kapsamında bilgi için net bir tanımı öne çıkarmanın oldukça güç olduğunu belirtmek gerekir. Bu doğrultuda bilginin tanımı için; herhangi bir ortama kaydedilmiş anlaşılabilen ve aktarılabilen veri topluluğudur ifadesini kullanmak mümkündür. Bilgi; belli bir disiplin içerisindeki tecrübelerin, değerlerin, hedefe yönelik enformasyonun ve uzmanlık görüşünün, yeni deneyimlerin ve verilerin bir araya getirilip analiz edilmesi için bir çerçeve oluşturan esnek bir bileşimidir. Bilgi, bilenlerin beyinlerinde ortaya çıkar ve orada faaliyete geçirilir. Bu bağlamda bilgi sadece belgelerde ya da arşivlerde değil rutin çalışmalarda, süreçlerde, uygulamalarda ve normlarda kendini göstermektedir. (Davenport ve Prusak,2001:27)

Dolayısıyla bilgiye somut olarak doğrudan ulaşmanın yanı sıra etkin iletişim aracılığıyla da bilgiyi somutlaştırarak ulaşılabileceği yargısına varılmaktadır. Yani başka bir bireyin zihninde yer alan verilerin bize yansıtılması için iletişim aşamasını gerçekleştirmek gerekmektedir. Nitekim esasında bilgi, enformasyonun bir biçimidir ve yalnızca bireylerin zihinlerinde vardır. Bilgi, öznel bir oluşumdur; bir bireyden diğerine doğrudan doğruya aktarılamaz; ama ilk enformasyona dönüştürülebilir. Enformasyon ise, bilginin iletilebilir ve kaydedilebilir halidir. Bu durumda enformasyona, bilgiye yönelik bir amaç aynı zamanda bilgiye de enformasyonun oluşumuna yönelik bir amaç ve araç gözüyle bakılması gerekmektedir. (Heinz ve Thaysen,2001:41)

Küreselleşen dünyada özellikle sanal gazetecilik diye de tabir edilen internet haberciliğinin yaygınlaşmasıyla birlikte bilgi konusunda belirgin bir karmaşa yaşandığı göze çarpmaktadır. Bu kapsamda herhangi bir durum, haber ya da olay hakkında genellikle subjektif olarak yansıtılan ve kaynak konusunda gerekli titizliğe önem gösterilemeyen enformasyon yoğunluğu bilgi kirliliğine zemin hazırlamaktadır. Nitekim artık sadece bir klavye uzakta olan bilgi, adeta okuyucu üzerine boca edilmektedir. Çeşit olarak daha fazla bilgiye ulaşma yetisine sahip olunmasına rağmen ulaşılan bilginin yüzeysel kaldığını belirtmek gerekir. Bu durumdan ötürü bilgi üzerinde yoğun düzeyde analiz fırsatından mahrum kalınmakta ve bilgi içeriği basite indirgenmektedir. Bilgi yığınının işgal ettiği bu ortamda internete düşen paye de pastanın büyük kısmına talip olması durumudur. Yalan yanlış pek çok bilginin ilk durağı konumundaki internet, bilgi bankasının çöplüğü rolünü üstlenmektedir. Her alanla ilgili karşılaşılan kaynağı belirsiz bilgiler, ardı ardına yağın elektronik posta mesajları ve benzeri enformasyon bombardımanı kaotik bir ortam oluşturmaktadır. Bilgi kirliliği kavramı da internetin bu kaotik yapısıyla bağlantılıdır.(Tunç, 2010:246)

Günümüzde yeni medya ile birlikte giderek değişen ve gelişen kitle iletişim araçları, her alanda bilgi üretilmesine ve daha fazla ileti paylaşılmasına yol açmaktadır. Bu kapsamda ise mesajların çoğu genel anlamda alıcının ilgi alanının dışında yer almaktadır. Dolayısıyla eksik, yanlış veya yanlış mesajların meydana getirdiği bilgi kirliliği bireylerin yaşamını etkilemektedir. Nitekim günümüz toplumunda bireyler gündelik hayatlarında adeta bilgi bombardımanına maruz kalmaktadır. Öyle ki güncel bir haberi gazete, televizyon ve radyolardan takip edebilme imkânına sahip olan kişi aynı zamanda bu haberi sanal platformda da gözlemleyebilmektedir. Üstelik kulaktan kulağa yayılan kişiler arası iletişim dâhilinde de haber paylaşılabilir. Bu doğrultuda değerlendirildiğinde ortada var olan bir bilgi üzerinden binlerce haber yapıldığı görülmektedir. Okuyucunun yaptığı yorumlar da bu bilgi yığını içerisinde dâhil olmaktadır. (Akkurt: 2008)

Nitekim bu paralelde her alanda üretilen verilerin artmasıyla bilgi kirliliği de hızla artmaktadır. Bu yoğunluk içerisinde konuları birbirinden ayırt etmek de oldukça güç bir hal almaktadır. Konuların yoğunluğuna bireyin bilgi eksikliği de eklenince haberlerin önemli bir kısmını anlamak ve hatta ilgi duyulan konuları dahi akılda tutmak mümkün olmamakta, böylece bilgi karmaşası içinden çıkılmaz bir vaziyete bürünmektedir. Örneğin tarih konusu bu kısımda değerlendirildiğinde yıllarca öğretilen bilgilerin yanlış olabileceği ihtimali bile bir anda enformasyon karışıklığı ile karşı karşıya kalınmasına zemin hazırlamaktadır. Bu ihtimal üzerinde yapılan yorumlar ve tartışmalar dahi bilgi kirliliğini had safhaya taşımak konusunda yeterli olmaktadır.(Akkurt: 2008)

Denetimin yok denecek kadar az olduğu ve kontrolsüz bir alan olarak görülen internet ortamında çıkarlar doğrultusunda haber içeriğinin muhatabı konumuyla korumasız bırakılan kişiler bilgi kirliliğinin mağduru durumuna gelmektedir. Teknolojiyle birlikte hızın çok önemli bir rolünün olduğu internet mecrasında haberin editoryal denetime girmemesinde

bir sakınca görülmemekte ve üstelik haberi hazırlayan kişilerin de belli olmamasından dolayı sorun daha üst sınıra ulaşmaktadır. Böylece kontrolsüz enformasyonun baskısı altında bilgi çöplüğü tehlikesini yaşayan bireylerin güveni de zedelenmektedir. Toplumunu sosyal, ekonomik ve psikolojik yönden etkileyen bilgi kirliliği önü alınmadığı takdirde daha sıkıntılı boyutlara ulaşmaya müsait konumdadır. Milyonlarca web sitesinin günümüzdeki potansiyelini göz önünde bulundurduğumuzda sorunun sadece internet mecrasındaki kısmı dahi endişe verici noktadadır.

Hediyetullah Aydeniz'in bilgi kirliliğinin medyadaki boyutuyla ilgili genel değerlendirmesi şu şekildedir:

“Enformasyon bombardımanı, ilgili ilgisiz, doğru yanlış, gerekli gereksiz binlerce haberin insanlara ulaşmasını anlatmak için kullanılır. Enformasyon bombardımanı sonucunda insanların bedenleri değil zihinleri dağılır. Zihnin dağılması sonucunda insanlar doğruyu yanlıştan ayırt edecek ışıktan mahrum kalırlar. Dolayısıyla bu toz bulutlarının arasında gerçek, doğru ve güvenilir habere erişmek özel bir uğraşı gerektirir. Bilgi kaynaklarının çoğalması ve yaygınlaşması “Doğru, gerçek ya da geçerli bilgi hangisidir?” sorusunu gündeme getirmiştir. Zira sayısız İnternet sitesi, yüzlerce televizyon, gazete, radyo kurulu şu her gün, her saat ve hatta her dakika haber yayını yapmakta, bu da enformasyonun hızla genişlemesine, niceliğinin artmasına ve niteliğinin şüpheler uyandırmasına sebep olmaktadır. Medyada sağlık, eğitim, doğal afetler, müzik, sinema, reklam, siyasi partiler, savaş ve çatışmalar gibi akla gelebilecek hemen her alanda sayısız haberle karşılaşmak mümkündür. Aynı konuda farklı ve çelişkili bilgiler değişik medya kuruluşlarında yer alabilmektedir. İnternet’le birlikte medya için artık bilgi çöplüğü tanımlanması kullanılmaktadır. “Bu bilgi çöplüğünde işe yarayacak ve ihtiyaçları giderecek bilgilere nasıl ulaşılabilir?” sorusu bu sebeple her zamankinden daha çok önem kazanmış durumdadır. Medya araçlarının bombardımanından, yarattıkları bilgi kirliliğinden ve enformasyon çöplüğünden ihtiyaçları karşılayabilecek doğru seçimlerde bulunmak için yapılması gereken birçok şey vardır. Özellikle bilgi iletişim teknolojilerini doğru ve işlevsel kullanma bilgi ve becerisine sahip olunmalı ve her ulaşılan bilgiye karşı eleştirel bir yaklaşım geliştirilmelidir”(Aydeniz, 2012:21)

Her ne kadar bilgi kirliliği konusu genel olarak medya paralelinde değerlendirilmiş olsa da günlük hayatta kişiler arasındaki bilgi alışverişinde yaşanan tezatlıklar da yaşamı zorlaştıran etmenler olarak öne çıkmaktadır. Bireyin yaşam sürecini kısmen bile olsa etkileyebilen bilgi kirliliği ikili ilişkilerde ortaya çıkardığı sıkıntıların yanı sıra topluma karşı da bireyi zor durumda bırakabilmektedir. Ve ayrıca bilgi kirliliğinin belki de en yıkıcı hamlesi toplumdaki profesyonel karar alıcılarıyla ilgilidir. (Çalışkan:2011) Bununla birlikte bilgi kirliliğinin ana kaynağını oluşturan haberlerde özellikle de magazin haberlerinde bilgi kirliliğinin daha bariz yaşandığı ve çirkin boyutlara ulaştığı görülmektedir. Reyting kaygısıyla izlenen bu strateji konunun muhatabı olan şahısları zan altında bırakmakta ve hem maddi hem de manevi hasarlar oluşturmaktadır. Ticari kaygılarla ilerleyen bu süreçte şahısların mağdur

edilme ihtimalinin göz ardı edilmesi etik açıdan ayrıca değerlendirilmesi gereken bir başlık olarak değerlendirilmelidir. Buradan yola çıkarsak belirtmek istenen nokta bilgi kirliliğinin magazin boyutunda medya organları aktif rol oynamaktadır. Ancak magazin dediğimiz olgu sadece ekranlarda ya da gazetelerde haber olan insanları etkilemekle kalmayıp bununla birlikte toplum içerisinde de doğrudan etkide bulunabilmektedir. Öyle ki halk dilinde dedikodu diye tabir edilen durum ile başlayan bu süreç ağızdan ağza yayılan ve her kademedede üzerine yeni veriler eklenen bir bilgi çöplüğü oluşturmakta böylece ortaya çıkan bilgi kirliliği toplum içerisinde önemli sıkıntılara yol açabilmektedir.

O halde bilgi kirliliği olgusunu yalnızca medyatik kapsamda tekelleştirmek yanlış olduğu gibi medyadan tamamen bağımsız olduğunu belirtmek de genel anlamda doğru değildir. Bilgi kirliliğine mani olunması için bilgi kaynağının güvenilir, tarafsız ve kanıtlanabilir olması gerekmektedir. Dolayısıyla bilgiye ulaşmak için çeşitli kaynaklara müracaat edilmekte ve aynı konu hakkında farklı kaynaklardan veri alınabilmektedir. Bu verilerin birbirlerine uyum sağladığı durumlarda enformasyon karmaşası yaşanmaz ancak aynı meselenin farklı kaynaklarda farklı yansıtılması bilgi kirliliğini doğuran bir etmen olarak ortaya çıkar. Nitekim kaynağın doğru seçilmesi ve farklı kanallardan değerlendirilmesi, gerektiğinde hataların telafi edilerek aktarımda bu durumun giderilmesi alınan bilginin niteliğini artırmaktadır. Bilgi kaynağının güvenilir ve yansız olmasıyla birlikte doğrulanabilmesi de oldukça önemlidir. Kaynakların yetersiz olduğu ve taraflı bilgi sunduğu durumlarda yanlış bilgi ihtimali söz konusu olduğu için sunulan bilginin yanıltıcı olma olasılığı sorgulanır. Bu doğrultuda kaynağın tarafılığından kaynaklanan kirlilik, farklı kaynaklardan araştırmak yoluyla bilginin düzenlenmesi, eksiklerin giderilmesi, yanlışların ayıklanması biçiminde giderilir. (Akkurt: 2008)

Kaynak hususunda seçici olma ihtimali az olan ve sınırsız düzeyde kontrol edilmesi zor bir bilgi akışının yaşandığı internette veri paylaşımı diğer medya araçlarına kıyasla çok daha kolay olduğu için bu akışı ve dolayısıyla bilgi yığını engellemenin de bir o kadar güçtür. Çünkü editoryal sistemin tam olarak uygulanmadığı internette milyonlarca bilgi arasından doğru bilgileri ayıklayabilmek mümkün değildir. Oysa her ne kadar tam bağımsız bir editoryal sistem var olmasa da en azından dezenformasyonun karşısında durabilecek bir yapı olması nedeniyle bu disipline ihtiyaç duyulmaktadır. Aksi takdirde bilgi çağının yaşandığı günümüz toplumunda bilgiye duyulan ihtiyaç kaybolma tehidiyle karşı karşıyadır. (Alçı, 2010:211)

2. İNTERNET GAZETECİLİĞİ

Günümüz internet çağına kadar geleneksel medyanın önemli bir parçası olarak kitleye bilgi ulaştıran gazetecilik; sosyal, ekonomik, kültürel, ve siyasal alanda etkisini gösteren küreselleşmenin etkisi altında kaldığından dolayı küreselleşme kaçınılmaz olarak iletişim teknolojilerini etkilemiş ve bu bağlamda geleneksel gazeteciliğin yerini internet gazeteciliği almıştır. Nitekim iletişim teknolojilerinin tek bir merkezde toplandığı ve alıcı ile verici arasında vericiden alıcıya doğru tek yönlü iletişimin gerçekleştiği geleneksel gazetecilik yerine hız ve pratikliğin olduğu güncellenebilir yapısıyla tercih sebebi olan ve geleneksel okuyucuyu interaktif kullanıcıya çeviren internet gazeteciliği hayatımıza girmiştir.

İnternet gazeteciliğinin temelinde televizyonlarda yer alan teletext yayıncılığı yer almaktadır. 1972 yılında İngiliz BBC kanalının CEEFAX adlı sistemle hayata geçirdiği teletext yayını internet gazeteciliğinin başlangıcı olarak kabul görmektedir. Özellikle 1980'li yıllarda Avrupa genelinde yaygınlaşan teletext yayınları güncel içerikli verileriyle televizyon

izleyicisine ulaşmıştır. Bu veriler sisteme bilgisayarlar aracılığıyla yüklenmiş ve belirli periyotlarla güncellenmiştir. Nitekim teletext yayınındaki haber verilerinin bilgisayara girilmesiyle bilgiler televizyon aracılığıyla izleyiciye aktarılmıştır. (Toruk,2008:292)

1990 yılında bilgisayar ağlarının internet adı altında birleşmesiyle ortaya çıkan internet ile birlikte geleneksel kitle iletişim araçlarına yeni bir araç daha katılmış ve iletişim küreselleşmesi yaşanarak yeni medya mecrası oluşmuştur. 1994 yılından itibaren ise elektronik gazete, internette yayınlanan elektronik gazetelere dönüşerek, online gazetecilik ortaya çıkmıştır. (Gürcan, 1999:32). 2000'li yıllarla birlikte ise dünya genelinde sadece medya alanında değil tüm sektörlerde internet önemli bir ihtiyaç olarak kabul edilmiştir. Bu gerekliliği göz ardı etmeyen büyük medya grupları gazetecilik alanında geleneksel yapılarını sürdürmekle beraber online sürümleri ile yeni medyaya uyum sağlayıp internet gazeteciliğinde de söz sahibi olmuşlardır.

Dördüncü kuvvet olarak kabul edilen medyanın en eski organı olan ve tarih boyunca çeşitli değişimlere uğrayan geleneksel gazetecilik yeni medya alanının oluşmasıyla birlikte artık son dönüşümünü yaşamaktadır. Öyle ki gazetecilikte yaşanan değişim ve gelişim online yayıncılık kapsamında bir çok etmeni ön plana çıkarmaktadır. Bu doğrultuda; haberin çok hızlı paylaşılabilmesi, okuyucunun zaman ve mekân sınırı olmadan bilgiye ulaşabilmesi, haber içeriğinin her an güncellenebilmesi, haber dağıtımı hususunda herkesin rol üstlenebilmesi, haber arşivine kolaylıkla erişilebilmesi, kaynak olarak farklı kanalların rahatça değerlendirilebilmesi ve haber yapım sürecinde okuyucunun aktif olarak yer alabilmesi unsurları internet gazeteciliğini popüler kılmaktadır.

Değişen gazeteciliğin ana etmeni olan internet, kendine has yapısından dolayı, yalnızca mevcut kitle iletişim araçlarından çıkan enformasyonun yayılmasına olanak veren bir vasıta olarak kalmamakta, bununla birlikte bilginin yeniden üretildiği ve yeni şekillerde sunulduğu bir ortam haline almaktadır. Ayrıca kitle iletişimi daha özgür, daha demokratik ve interaktif yapıya dönüşmektedir. İnteraktif katılımcılığı artıran, katılımcı demokrasiyi oluşturan bu yapı, gelişmeye devam ettiğinden yeni iletişim teknolojilerinde mesajın denetlenmesi ve düzeltilmesi, daha basit olmuş ve geri besleme belki ileti kadar hususi bir hale gelmektedir. Böyle bir medyanın herkes tarafından kullanılabilmesi, her yaşa hitap edebilmesi kullanımını ve gücünü arttırmakta böylece web erişimi, doğrudan doğruya her vatandaşı bir muhabir pozisyonuna getirmektedir. Şahsi web sitelerini açanlar, cep telefonlarıyla bir olayı anında görüntüleyip internette yayınlayanlar gün geçtikçe çoğalmaktadır. (Çakır,2007:146) Bu bağlamda özellikle magazin haberciliğinde yaşanan enformasyon karmaşası internet gazeteciliğindeki bilgi kirliliğine zemin hazırlamaktadır. İnternet gazeteciliğinin gelişmesinde hızlı enformasyon akışı, bilgi aktarımı ve yorumlanması ile anında geri dönüşümün olması önemli etken olarak kabul edilmektedir. İnternet kullanıcısının interaktif olarak bu döngüye dahil olmasıyla popülaritesini artıran internet gazeteciliği tercih sebebi olmaktadır.(Bulut,2006:25)

İnternet gazeteciliğinde kullanıcı iletişim sürecinde aktif olarak yer almaktadır. Bu bağlamda internet alanını bireyleri insani iletişimden uzak tutan bir ortam değil aksine yeni bir iletişim arayışının çabası olan bir araç olarak kabul edebiliriz. (Healy, Akt: Timisi,2003,23) Zira kullanıcı hüviyeti kazanan okur, bu iletişim biçimiyle haber yapım sürecine doğrudan katılmakta ve haberi paylaşan gazeteci ile iletişime geçerek geri bildirim aktif biçimde gerçekleştirebilmektedir. Bununla birlikte online katılımı sağlayan tüm okurlar tartışma platformu oluşturarak eleştirilerini ve taleplerini sunabilmektedir. Yurttaş gazeteciliğinin temelinde de katılımcı ve tartışmacı kitlenin var olduğu bu geribildirim mekanizması yer almak-

tadır. Birçok avantajlı yönü ile kitleleri adeta peşine takan internet alanının en belirgin tarafını oluşturan hız unsuru bununla birlikte güven konusundaki sıkıntıyı da beraberinde getirmektedir. Çünkü yorum, inceleme, izlenim ve analiz aşamalarından geçmeyen haber içeriği asparagas bilgilere zemin hazırlamakta ve bu anlayış hem geleneksel gazeteciliği hem de internet gazeteciliğini güven olgusu hususunda sekteye uğratmaktadır.(Dumanlı,2003:176)

Oya Tokgöz'e göre internet gazeteciliğinin başlangıç aşamasından günümüze kadar geçen süreçte haber içeriği anlamında dört dönem bulunmaktadır:

Birinci dönemde gazetecilerin haber içeriğini internet gazeteciliği için üretmedikleri ancak kendi geleneksel gazetecilik kuruluşları için ürettiklerini, gazetenin web sayfası için haberi tekrar tasarladıkları geçerli olarak görülmektedir. İkinci dönemde gazeteciler özgün haber içeriğini web sayfası için düzenlemektedirler. Düzenledikleri içeriği ise okuyucunun başka web sayfalarıyla etkileşime girdiğinde anında çeşitli sınıflanmış haber ve enformasyonu etkileşimli olarak seçip ulaşabilmesinin mümkün olmasının sağlanmasına çalışmaktadırlar. Üçüncü dönemde ise web sayfası için yeni bir iletişim mecrası olarak biçimlendirilmiş özgün haber içeriği oluşturulmaktadır. Bu aşamada haber yapım sürecinde kullanılan, olayları yoğun hikâye etme biçimiyle okuyucuların yalnızca haberi okumakla kalmayıp haberin içerisine girmenin hatta haber içerisinde gezinebilmenin mümkün olması üzerinde durulmaktadır. Dördüncü dönem, internete kendini iyice belli eden web günlüklerinden yani haber, video ve fotoğraf görüntülerinden oluşan vatandaş gazeteciliği dönemidir ve hızla yayılmaktadır. (Tokgöz,2012:106-107) Bu bağlamda internet gazeteciliğinin medya alanında zamanla kabullenildiği ve özellikle de internet kullanıcısının haber yapım sürecine dâhil olmasıyla, özgün bir durumun ortaya çıktığı görülmektedir. Bu süreçlerin ardından internet gazeteciliğinin de artık saygı gördüğünü ve itibar kazandığını belirtmek mümkündür. Öyle ki geleneksel medyanın öncü gazeteleri sanal versiyonları ile bu alana dahil olarak internet realitesini benimsemektedir.

İnternet gazeteciliği her ne kadar bilgi kirliliği ve disiplinsiz kurumsal ve editoryal yapısı durumundan dolayı güven konusunda tartışılrsa da habercilik kapsamında kazandırdığı pratikler sayesinde oluşturduğu dönüşüm nedeniyle gazete ve televizyon başta olmak üzere diğer kitle iletişim araçlarını gelecek kaygısıyla baş başa bırakmaktadır.

3.İNTERNET GAZETECİLİĞİNDE BİLGİ KİRLİLİĞİ SORUNU

Medya alanında özellikle yeni iletişim teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla birlikte atlatma haber anlayışı yerleşmekte ve gazetecilik etiğini zedeleyen bu anlayış sırf rekabet ortamında gazeteciye prestij kazandıracakı düşüncesiyle uygulamaya konulmaktadır. Nitekim gazeteci "atlatı" imajını sunmak gayesiyle yalan habere başvurmakta ve zaten enformasyon yoğunluğunun yaşandığı medya alanına yeni dezenformasyonlar sokmaktadır. Bununla birlikte gazeteci nesnel olması gerekirken tarafsızlığını kaybederek kendisine bir saf belirlemede ve bu doğrultuda haberi yaparken dilediği kısımları ön plana çıkarabilmektedir. Bu aşamada kendi yorumunu da katan gazeteci böylece bilgiyi de bambaşka bir boyuta taşımış olmaktadır. (Girgin,2003:169) Bilgi kirliliğine zemin hazırlayan unsurlardan birisi olan "gündemi oluşturma amacı" medyadaki rekabet ortamında her kurumun öncelik tanıdığı bir husustur ve dolayısıyla habercilik alanında özellikle dram içerikli magazinsel boyut artık daha fazla tercih edilmektedir. Bu yönüyle medya flaş haber olarak algıladığı magazin kısmı yüksek haber içeriklerini ön plana çıkarmakta haberin reel kısmı ikinci planda kalmaktadır. Bu vesileyle yaşanan bilgi kirliliği hukuki bağlamda da özel hayatın gizliliği ilkesini ihlal etmektedir.

Bilgi kirliliğindeki bir diğer önemli nokta ise artık hız ve pratikliğin önemli prestij kaynağı olduğu medya ortamında haberi daha önce kitle ile paylaşma hedefinin ortaya çıkardığı durumdur. Öyle ki bu hız yarışı nedeniyle yeterli araştırma ve analiz yapılmadan haber içeriği oluşturulmakta ve hedef kitleye sunulmaktadır. Bu bağlamda yetersiz hazırlığın neticesiyle yanlış haberciliğe ortam hazırlanmakta ve bilgi kirliliğine bir yenisi daha eklenmektedir. (Girgin,2003:170) Bilgi kirliliğine zemin hazırlayan bir diğer alanı siyasi mekanizma oluşturmaktadır. Nitekim kulislere konuşulduğu söylenen kulaktan dolma bilgiler parça parça değerlendirilip harmanlanarak haber değerine büründürülmektedir. Böylece genel olarak muhatabı tarafından daha sonra yalanlanan ve düzeltilmek zorunda kalınan bu haberler oluşan bilgi kirliliğine rağmen adeta gelenekselleştiği için siyasi haber alanında bu uygulamayla işleyişine devam etmektedir.

Bilgi kirliliği sorunu özellikle internet gazeteciliğinde güven olgusunu ciddi anlamda tehdit etmektedir. Zira güven sorgulaması hususunda yapılan çalışma ve analizlerden çıkan ortak yargı medyanın bağımsızlığının sorgulandığı ve haber içeriğinin nesnel olarak paylaşılmadığı tezini ortaya çıkarmaktadır. Değişimin ve yeniliğin çok hızlı cereyan ettiği günümüz global dünyasında yaşanan olaylar da bu hız ile aynı paralelde seyrettiği için genel olarak haberin öncesi ve sonrası analiz edilmeden haber paylaşılır. Çünkü gazeteci toplumu ilgilendiren ve aynı zamanda bilgilendiren tüm vakaları duyurmak zorundadır. Bu nedenle haberin kaynağını kontrol edebilme imkânına sahip değildir. (Dumanlı,2003:50) O halde bilgi kirliliği konusunda eleştirilerin odağı haline gelen gazeteciyi en azından bu gibi durumlarda mazur görmek yanlış olmaz. Nitekim gazetecinin hem doğru kaynağa erişme hem de hız ve güncelliğin önem arz ettiği iletişim dünyasına aynı anda ayak uydurması mümkün değildir. Yeni medya platformu yapısı itibarıyla bu duruma fırsat tanımamaktadır. Yeni medyanın bu yapısının kaynak bağlamında bilgi kirliliğine zemin hazırlamasını ve bunun kısmi sonuçlarının olabileceğini İlker Erdoğan şu şekilde dile getirmektedir:

“Yeni medya, vatandaşları, görüş ve düşüncelerini paylaşmaya teşvik eden bir ortamdır. Toplumsal tartışma platformları, toplumsal paylaşım ağları ya da siteleri aracılığıyla ve anında mesajlaşmaya olanak tanıyan birçok farklı teknolojik ürün ile vatandaşlar her tür bilgi, haber ve görüntüyü paylaşabilmektedir. Kaynağı belirsiz olan çok sayıda haber ve bilgi de, bu paylaşımaya dâhil edilebilmektedir. Hızlı ve anında paylaşım yoluyla tüm dünyayı dolaşan kaynağı belirsiz haberlerin, doğru olmayan bilgilerin, tahrip edilmiş ya da çeşitli tekniklerle değiştirilmiş görüntülerin, ülkelerin ya da dünyanın gündeminde çatışma ortamları doğurabilmesi, panik dalgaları oluşturabilmesi, toplumları karşı karşıya getirebilmesi olası sonuçlardan sadece bazıları olarak değerlendirilebilmektedir.” (Erdoğan,2013:256)

Kitle iletişim araçlarının hayatın her alanını doğrudan veya dolaylı olarak etki altına aldığı günümüzde özellikle sanal dünyanın aurası toplumu kuşatmış vaziyettedir. Nitekim sosyal medya denilen alan interaktif etkileşimin en belirgin şekilde yaşandığı bir platform olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal medya paralelinde internet gazeteciliğini değerlendirdiğimizde artık her kullanıcının aynı zamanda haber dağıtıcısı konumuna geldiğini de düşünecek olursak bu alandaki bilgi kirliliği realitesini belirginleşmektedir. Arama motorları, e posta, web sayfaları, bloglar ve forumların internet alanında kaynağını oluşturduğu bilgi kirliliği, yeni medya kitlesi arttıkça yaygınlaşmaya devam etmektedir. (Çalışkan,2011) Medyanın başlıca araçları olan televizyon ve gazeteler bir haberi ertesi gün rafa kaldırıp

gündemine almasa bile internet o haberi ne kadar sıcak tutarsa o doğrultuda gündemi belirleme durumu doğmaktadır. Çünkü dağıtıcı konumundaki kitle aynı zamanda interaktif paylaşımı da sağladığı için haberin kalıcılığı bu bağlamda gerçekleşmektedir. Dolayısıyla her aşamada farklı yorum ve tartışmalarla adeta çöplüğe dönen haber içerikleri bilgi kirliliğinin temelini oluşturmaktadır. O halde hızı, pratikliği, güncelliği gibi birçok unsuru ile geleneksel medyanın ikinci planda kalmasına zemin hazırlayan internet gazeteciliğinin okuyucu/kullanıcı pozisyonundaki kitleye haber içeriğine müdahale fırsatı vermesi ve dağıtıcı rolüne büründürmesi nedeniyle dezavantajlı durumda olduğunu vurgulamak gerekir. Aynı zamanda vatandaşlık gazeteciliğini de doğuran internet gazeteciliği bu alanda da enformasyon karmaşası doğmasına ortam hazırlamaktadır. Yalnızca bir klavye aracılığıyla dilediği konuyu doğru olsun ya da olmasın gündeme taşıyabilme olanağına sahip olan kullanıcı ortaya attığı iddia ile veri karmaşasına zemin hazırlayabilmektedir. Hatta durum öyle bir hal almıştır ki gerek Türkiye’de gerekse Dünya’da sosyal medyayı kaynak olarak gören önemli haber ajansları bazı yalan bilgileri gündemlerine alarak bu bilgilere haber değeri kazandırmakta ve bilgi kirliliği evrensel boyutlara taşınabilmektedir. Bu bağlamda esasında nesnel habercilik ilkesinden taviz verilmesi bu sürecin işlemesine zemin hazırlamaktadır. Medya araçları kitleye doğru haberi ulaştırma misyonunu üstlenmiş olduğu için nesnel habercilik medyanın vazgeçilmez bir unsuru olarak kabul edilmektedir. Nitekim nesnellik olgusu medya ahlâkının bir gereği olarak görülmekte ve medyanın geleneksel ve yeni tüm organlarında bir erdem olarak lanse edilmektedir. (Almagor, 2000: 99) Zira nesnellik ve tarafsızlık medyanın tek yanlı bir dünya imajından sıyrılması için önem teşkil eder. (Mutlu,2005:416)

Genel olarak değerlendirildiğinde internet gazeteciliğinde en önemli sorunlardan biri olarak öne çıkan bilgi kirliliği, güven konusunda geleneksel medyanın daha fazla tercih edilmesine imkân sağlamaktadır. Söylenti ve dedikoduların bilgi paylaşımıyla haber değeri kazanarak meşrulaştığı bu alanda editöryal denetimin olmaması bilgi kirliliği zaafının en kırılgan noktasını temsil etmektedir. Bu bağlamda sansürün ve editöryal yönetimin haber içeriğine müdahale edemediği bu mecrada yaşanan bilgi kirliliğini de yadsımamak gerekir. Fakat bu kapsamda artık her habere şüpheyle yaklaşan bir okuyucu profiline oluşması, internet gazeteciliği için çok önemli bir kayıp olarak değerlendirilmektedir. Bilgi kirliliğinin kaynak noktası olarak nitelendirilen internet mecrasının konu hususunda birçok asılsız haberi öne çıkarıp diğer kitle iletişim araçlarına da asılsız haberleri servis ederek gündem oluşturduğu görülmektedir. Yakın zaman olaylarından örnek vererek bu durumu ele alalım:

Bilindiği üzere 21 Aralık 2012 tarihinde kıyamet kopacağı iddiaları dünya genelinde gündemi bir hayli meşgul etmişti. Maya inancı dayanak gösterilerek haftalarca gündemi oluşturan kıyamet senaryoları medyanın tüm organlarında haber değeri görerek ön plana çıkarılmaktaydı. Nitekim yeryüzünde kıyametin kopmayacağı iki yerden birisi olduğu iddia edilen İzmir’in Şirince köyünde resmi makamlar tarafından haftalar öncesinden hazırlıklar yapıldı ve 21 Aralık 2012 tarihi için geri sayım başlandı. Tam olarak da bu bekleyiş sürecinde asılsız bilgiler internet ortamında yayılmaya başlandı. İnternet gazeteciliğinin en büyük zafı olan bilgi kirliliğine müsait kaotik yapısı münasebetiyle ortaya atılan iddialar haber olarak paylaşıldı ve ulusal medya da bu kaynağı meşru görerek bilgiyi kitleyle paylaştı. Örnek olarak Brad Pitt, Angelina Jolie, Tom Cruse gibi Hollywood yıldızlarının yanı sıra Sibel Can, Saba Tümer ve birçok ünlü ismin 21 Aralık için Şirince köyündeki pansiyonlara rezervasyon yaptırdığı haberleri internet kaynaklı olarak ortaya çıktı ve diğer kitle iletişim araçları tarafından bu bilgiler haber yapıldı. Halkın ilgisini bölgeye çekmek ve bu iddiaları ranta çevirmek isteyen kesimler beklediği hedefe ulaşmasa da halka yanlış bilgiler veril-

mesi hususu da deyim yerindeyse sümenaltı edildi. Günlerce gündemi oluşturan bu haberlerin asparagas çıkmasının ardından ise sadece kısa geçişlerle bilgi kirliliği üzerinde duruldu. Dolayısıyla bu örnekten yola çıktığımızda ticari çıkarların da bilgi kirliliğine ortam hazırlayan bir unsur olduğunu belirtmek gerekir.

Halkın doğru haber alma özgürlüğüne ciddi bir sekte vuran bilgi kirliliği konusunda yine internet alanında ve yine güncel bir haber üzerinden örnekle devam edelim:

Müzik alanında Türkiye'nin yakın tarihine damga vuran ve arabesk kültürü popüler kültüre uyarlayarak yeni kitlelere ulaşma süreci tez ve araştırmalara konu olan Müslüm Gürses'in ölümünden birkaç gün önce ortaya atılan "Öldü" iddiaları da bilgi kirliliğinin bariz örneklerinden birisi olarak durmaktadır. Nitekim benzer iddialar sık sık yaşanmış ve gerek siyaset alanında gerek sanat dünyasında hastaneye kaldırıldığı haberi yayınlanan birçok isim ile ilgili "Öldü" iddiaları medya araçlarında yer bulmuştur. İnternet gazeteciliğine duyulan güvensizliğin ana nedeni olan bu ve benzeri haberler dönem dönem devam etmesine rağmen diğer medya araçlarının halen daha bu kaynaklara itibar etmesi de tartışılması gereken başka bir başlıktır. 1 Mart 2013 tarihinde ortaya atılan " Müslüm Gürses Öldü" içerikli haberler de bilgi kirliliği konusuna güncel bir örnektir. Ve yine diğer kitle iletişim araçları tarafından itibar görek manşetlere taşınmıştır. Olayın mağdur tarafları da doğal olarak açıklama yapmak zorunda bırakılmıştır. Görüldüğü üzere birkaç gün gündem oluşturma gayesiyle artık içi boş bir haber anlayışı oluşmuştur. İnternet gazeteciliği ile geleneksel gazeteciliğin haber sunumları karşılaştırıldığında bu durumu daha net görmek mümkündür. Editoryal işleyişin disiplinli bir şekilde yürütüldüğü geleneksel gazetecilikte bilgi kirliliğinin önüne geçilmektedir. Vatandaşlık gazeteciliğinin hüküm sürdüğü internet gazeteciliğinde ise nesnellikten ziyade yorum ve tartışmalar etrafında habercilik yapıldığı için bilgi kirliliğine daha fazla ortam sağlanmaktadır. Yukarıda tartışılan iki örnekte bu durum görülmektedir.

Bilgi kirliliğinin en fazla yaşandığı haber alanı ise magazin haberciliğidir. Nitekim artık günümüzde haberin popülerleşmesiyle birlikte haber içeriği sansasyona, skandala ve yüzeysel bilgilerle donanmakta ve böylece haberle birlikte yaşamın kendisi de magazinleşmektedir. (Ergül,2002:45) Elbette ki magazin haberciliğindeki veri karmaşasını internet haberciliği adı altında tekelleştirmek doğru değildir. Zira televizyon, gazete ve dergilerde de asılsız magazin haberlerine rastlanmaktadır. Ancak bu alanda da internet gazeteciliği bilgi kirliliğine daha müsaittir ve özellikle facebook ve twitter gibi sosyal medya paylaşım alanlarında ortaya atılan dedikoduları öncelikli olarak gündemine taşıyan bir internet gazeteciliği profili söz konusudur.

4. METODOLOJİ

4.1 Kapsam ve Amaç

Yeni iletişim teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla beraber medya alanında yaygınlaşarak devam eden bilgi kirliliğinin internet gazeteciliğindeki sunumunu kapsayan çalışmada, internet alanında yaşanan bilgi kirliliği sorununun alt nedenlerinin tespit edilmesi amaçlanmış ve bu doğrultuda internetteki güncel örneklerle bu sorunun geldiği boyut değerlendirilmiştir.

4.2 Yöntem

İnternet gazeteciliğindeki bilgi kirliliği sorununu örnek olaylar eşliğinde değerlendirmek için çalışmada içerik analizi yöntemine başvurulmuş ve bu bağlamda incelenen haber içerikli üç internet sitesinin asılsız bilgi içeren örnek bir haberi yayınlama süreci nicel olarak

ele alınmıştır. Bununla birlikte örnek iki haberin genel anlamda internet platformundaki durumu incelenmiştir.

4.3 Bulgular

Araştırmada ilk olarak popüler nitelikteki üç önemli haber sitesinin iddialardan ibaret olan bir haberi yayınlama süreci incelenmiş ve bu kapsamda ilgili haberin bir aylık süreç boyunca gündemde tutulduğu gözlemlenmiştir. Çalışmanın bir önceki başlığında da ele alınan ve 21 Aralık 2012 kıyamet senaryoları çerçevesinde yoğunlaşan “Şirince Köyü” ile ilgili haberlerin bir aylık süre boyunca bu sitelerde yayınlama durumları Tablo:1’de değerlendirilmiştir.

TABLO 1: “ŞİRİNCE KÖYÜ KIYAMET HABERLERİ”

İNTERNET SİTELERİ	HABER SAYISI	TARİH ARALIĞI
“www.internethaber.com”	52	21 Kasım – 21 Aralık 2012
“www.mynet.com”	26	21 Kasım – 21 Aralık 2012
“www.haber3.com”	42	21 Kasım – 21 Aralık 2012

Tablo 1’deki veriler incelendiğinde 21 Aralık tarihinde kıyametin kopmayacağı yer olacağı iddia edilen Şirince Köyü ile ilgili bu bağlamdaki haberlere 21 Kasım ve 21 Aralık 2012

tarihleri arasında “internethaber” sitesinin 52 defa yer verdiği görülmektedir. Bir diğer haber sitesi “mynethaber” bu haberleri bir aylık periyotta 26 defa yayınlarken “haber3” ise asılsız nitelikteki bu haberleri 42 defa yayınlamıştır.

Bir sonraki tabloda ise yine güncel iki haberin genel olarak haber içerikli sitelerdeki yayınlanma durumu incelenmiş ve kaç haber sitesinde yer aldığı belirtilmiştir.

TABLO 2: ASILSIZ HABER YAYINLAYAN HABER SİTESİ SAYILARI

HABER İÇERİĞİ	SİTE SAYISI	TARİH ARALIĞI
TOM CRUISE ŞİRİNCE'YE GELECEK!	125	11 ARALIK – 21 ARALIK 2012
MÜSLÜM GÜRSES ÖLDÜ!	145	28 ŞUBAT – 1 MART 2013

Bu doğrultuda Tablo 2’deki bilgilere göre “Ünlü aktör Tom Cruise’nin, 21 Aralık kıyamet senaryolarından etkilenmeyeceği iddia edilen Şirince Köyü’ne geleceği iddia edildi.” metni ile paylaşılan asılsız haberin 125 haber sitesinde yayımlandığı görülmektedir. Zira haber içeriğinde “iddia edildi” ifadesinin kullanılması ve kaynağı belirsiz bu haberlere internet medyasının itibar göstermesi tartışılması gereken bir noktadır. Öyle ki 125 haber paylaşım portalı azımsanmayacak kadar önemli bir rakamı oluşturmakta ve büyük bir kitleye hitap etmektedir. Bu noktada denetimsiz yapının internet mecrasındaki etkisi öne çıkmaktadır.

Yine benzer şekilde “Arabesk müziğin güçlü sesi Müslüm Gürses’in kaldırıldığı hastanede öldüğü iddia edildi.” ifadeleriyle haber içeriğinin paylaşıldığı bu asılsız haber de Tablo 2’deki verilere göre 28 Şubat – 1 Mart 2013 tarihleri arasında 145 haber sitesinde yayınlanmış ve bilgi kirliliğinin halkasını önemli bir kitleye sunmuştur.

Çalışmanın literatür kısmında da değinildiği gibi haber kaynağı konusunda kurumsal yapıdan uzak kalan internet gazeteciliği bu sorununu çözemediği takdirde bilgi kirliliğine son vermesi mümkün görünmemektedir. Nitekim hızla gelişen yeni medya alanında yoğun bilgi karmaşası içerisinde haber değeri olan bilgileri aradan seçebilmek için denetimin olduğu ve kurumsal yapıyı gerektiren bir mekanizma ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ

Bilgi çağının küresel dünyada başrolü temsil ettiği günümüz toplumunda bilgiye artık şüpheyle yaklaşılmaktadır. Süreci bu noktaya getiren başlıca etmenler literatür kısmında yorumlanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda bilgi toplumunu bilgiyle yeniden kaynaştırmak için tüm kaygılar bir yana atılmalı ve doğru bilginin niteliği yeniden gün yüzüne çıkarılmalıdır. Aksi takdirde durdurulamaz bir bilgi bombardımanı ile karşılaşılması kaçınılmazdır. Nitekim günümüzde bu tehlikenin sinyalleri verilmektedir. Paylaşılan yanlış bir haberin nelere mal olduğunu gözler önüne seren binlerce örnek bulunmaktadır. Asıl önemli olan bu veri karmaşasının nelere sebep olacağını kestiremeyen psikolojik ruh haliyle ilgilidir. İnsanları bu çıkar kaygısına götüren vurdumduymazlık halini tartışmak ve çözüm bulmak zorunludur.

Her an her saniye gündemin değişebildiği medyanın bu kaotik yapısında bilgi kirliliğine en müsait alan olarak internet gazeteciliğinin görüldüğünü tekrar etmek gerekir. Günlük haber değil anlık haberin merkezi olan internet gazeteciliğinde gündem sıklığı çok fazla ve çok değişken olduğu için haberciliğin ana prensiplerinden olan araştırma kısmına özen gösterilmemekte ve belki de üzerinde teknik oynamalar yapılmış bir fotoğraf karesi üzerinden dahi onlarca haber üretilmektedir.

Bilgi kirliliği olgusunun ne kadar basit bir sürecin sonucu olduğunu yansıtan bu durumun aynı zamanda etik boyutu da vardır. Reytinq ve tiraj kaygısının gölgesinde kalan fakat esasında haber içeriğinin muhataplarını mağdur eden bu habercilik anlayışı maalesef enformasyon karmaşasının artarak devam etmesine müsait bir yapıdadır. Bugün manşette görülebilen asılsız bir haberin ertesi gün ancak kısa bir kupür ile düzeltildiği habercilik anlayışı etik olarak zaten sorgulanmaya açıktır.

Bilgi kirliliğinin meşrulaştırıldığı bu ortamda “ağzı olan konuşuyor” deyiminin yerini artık “parmağı olan yazıyor” mantalitesi almıştır. İnternet medyası da tam olarak bu deyim karşılayan pozisyonudadır. Nitekim çalışmada birkaç örnek olay analizi üzerinden bu durum ifade edilmeye çalışılmıştır.

KAYNAKÇA

Akkurt, DURSUN (2008). “Bilgi Kirliliğine Karşı” <http://www.ak-kurt.com/BilgiKirliligi.htm>, erişim tarihi: 01.10.2013

Alçı, NAGEHAN (2010). “Tarihi Miras ve Güncel Beklentiler Arasındaki Türkiye”. 23. Türk – Alman Gazetecilik Semineri. Medya ve Bilgi Kirliliği, Ankara

Almagor, R. COHEN (2000). “İfade, Medya ve Etik”. Çev: Şad NİHAT. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Aydeniz, HEDİYETULLAH (2012). “Bilinçli Medya Kullanımı”. İstanbul: Nakış Ofset

Bulut, MESUT (2006). “Kitle İletişim Aracı Olarak Gazete ve İnternet”. Ankara: Tek Ağaç Eylül Yayınları.

Çakır, HAMZA (2007). “Gazeteciliğe Giriş”. Konya: Tablet Yayınları

Çalışkan, BEHLÜL (2011). “İnternette Bilgi Kirliliği”. Ege Üniversitesi 13. Uluslararası Kültürel Araştırmalar Sempozyumu. İzmir

- Davenport, THOMAS ve Laurence, PRUSAK** (2001). İş Dünyasında Bilgi Yönetimi. (Çev. Günhan Günay). İstanbul: Rota Yayınları.
- Dumanlı, EKREM** (2013). “Medya: Makasların Gölgesinden İlklerin Zirvesine”. İstanbul: Zaman Kitap
- Erdoğan, İLKER** (2013). “Yeni Medya Gazeteciliğinde Etik Bir Paradigma Belirlemenin Kapsamı ve Sınırları” Gazi İletişim Araştırma ve Kuram Dergisi, Sayı:36, Ankara.
- Ergül, HALİL** (2002). “Televizyonda Haberin Magazinelleşmesi”. İstanbul: İletişim Yayınları
- Girgin, ATILLA** (2003). “Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etik’i” İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Gürcan, H. İBRAHİM** (1999). “Sanal Gazetecilik”. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Heinz, KAUTZ ve Thaysen, KİM** (2001). “Knowledge, Learning and IT Support in A Small Software Company”. Aalborg: MCB Yayın
- Mutlu, EROL** (2005). “Globalleşme Popüler Kültür ve Medya”. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Timisi, NİLÜFER** (2003). “Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi”. Ankara: Dost Kitabevi.
- Tokgöz, OYA** (2012). “Temel Gazetecilik” Ankara: İmge Kitabevi.
- Toruk, İBRAHİM** (2008). “Gutenberg’den Dijital Çağa Gazetecilik”. İstanbul: Literatürk Yayın
- Tunç, ASLI** (2010). “Tarihi Miras ve Güncel Beklentiler Arasındaki Türkiye”. 23. Türk – Alman Gazetecilik Semineri. Medya ve Bilgi Kirliliği, Ankara